

הערות אורי אבנרי לראיון ערפאת:

שיח עם רק"ח, בטענה שאין לדבר עם גופים ציוניים, כמו „המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני“.

במושב המועצה הלאומית הפלסטינית בדמשק, באפריל 1981, ניצח הקו השמאלני, והתקבלה החלטה האומרת שיש לקיים דו־שיח עם „כל הכוחות הדמו־קרטיים המתקדמים בישראל, השוללים את התיאוריה והפרקטיקה הציונית.“ בעיקבות החלטה זו התפטר סרטאווי באופן הפגנתי, אך התפטרותו לא התקבלה.

פנית אז במכתב גלוי ליאסר ערפאת מעל עמודי „העולם הזה“, ותבעתי לשנות רשמית ופומבית החלטה זו. קבעתי כי כוחות השלום הישראליים הם בעיקרם ציוניים, ושדו־שיח עם רק"ח בלבד לא ישפיע במאומה על דעת־הקהל בישראל.

עתה קיבל ערפאת בלי כל הסתייגות את „קו סרטאווי“, בקבעו כי הוא מוכן לדו־שיח עם כל הכוחות הישראליים הדוגלים בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים. נעלמה המילה „המתקדמים“, ונעלמה ההסתייגות מן הכוחות הציוניים.

(5) ערפאת אומר כאן ש„מה שיש לו לומר“ לא יאמר בשעה שהוא נתון במצור, מפני שכל אמירה כזאת תיראה ככניעה ללחץ, וכניצחון של אריאל שרון. ואכן, כל הודעות השלום של ערפאת מאז התחלת המלחמה תוארו בצורה זו על־ידי התעמולה הרשמית בישראל. ברור מתוכן הדברים כי אחרי שייצא מן המצור, יהיה לו מה לומר על סוגיית ההכרה בישראל, ואת עיקר הדברים פירט בראיון עימי.

(6) זוהי הצהרה ברורה כי אש"ף מוכן לקבל את ההחלטה 242, המדברת על זכותו של כל מדינת־המרחב (ובכלל זה ישראל, כמובן) לחיות בגבולות בטוחים ומוכרים, תוך הוספה שתציון את זכות העם הפלסטיני למדינה משלו. פשרה כזאת הוצעה על־ידי מנסח ההחלטה המקורית, הלורד קארדון, והיא התקבלה בשלב מסוים על־ידי הנשיא ג'ימי קארטר. קארטר נכנע אז ללחץ הישראלי וחזר בו.

(7) זוהי הצעה חדשה לגמרי, ויש לה משמעות רבה. ההצעה של ערפאת לכנס סימפוזיון ישראלי־פלסטיני אחרי המלחמה פותחת למעשה דף חדש. נקבע כאן כי יוזמת השלום של אש"ף לא תיפסק עם הפינוי מביירות, אלא להיפך, שהיא תתפתח עתה ביתר תנופה.

חשוב מזה: למעשה אומר כאן ערפאת כי הוא מוכן לשינוי „האמנה הפלסטינית“, לא רק בעקיפין, כפי שהדבר נעשה עד־כזה (על־ידי קבלת החלטות חדשות מטעם המועצה הלאומית הפלסטינית, הגוף היחיד המוסמך לתקן את האמנה) אלא במישרין. סימפוזיון אשר ידון באמנה, בהשתתפות הוגי־דעות ישראלים, יכשיר את הקרקע לשינויים אלה.

(8) ערפאת מאשר כאן בפה מלא כי העמדה הפלסטינית אכן השתנתה, בכיוון לפשרה עם ישראל, וכי תהליך זה נמשך כבר כמה שנים — כפי שנטען לא פעם על־ידי „העולם הזה“, „המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני“, אויבי־השלום בישראל (וגם כמה מן האנשים המתחזים כשוריי־שלום) טענו כי שינויים אלה אינם אלא פריה־הזייה שלנו, וכי אנחנו שמים דברים בפי ערפאת. הם יצטרכו עתה להתמודד עם קביעה זו.

(9) זוהי הקביעה החשובה ביותר בראיון כולו. היא מהווה ניצחון מזהיר של „קו סרטאווי“. יתכן

הראיון שהעניק יאסר ערפאת לאמנון קפליוק אמנם נועד רשמית לעיתון הצרפתי „לה מודר“, אך תוכנו מעיד עליו שהיה מכוון כולו לדעת־הקהל הישראלי. ולא במיקרה: ערפאת עצמו עמד על כך שהעיתון הצרפתי ישלח את כתבו הישראלי דווקא.

השוואת הראיון עם הדברים שאמר ערפאת לחברי מערכת „העולם הזה“, חודש לפני כן, מאלפת ביותר. בנקודות העיקריות חזר וי"ר אש"ף על הדברים שאמר לנו בנוסח דומה. אך בכמה מן הניסוחים ברור כי ערפאת היראה במשך החודש על הדברים שאמרנו לו, לגבי הדרישות והרגישויות של דעת־הקהל הישראלי, והוסיף דברים המהווים השלמה לדבריו הקודמים.

הייתי מסב את תשומת־הלב בעיקר לכמה נקודות, לפי המיספרים המופיעים בתמליל המקורי של הראיון עם קפליוק:

(1) קטע זה בא להדגיש כי אחרי צאתם מביירות, לא יחלו שינוי מהותי במערך של ראשי אש"ף, מוס"ד ותו"כ וכוותיו הצבאיים. בניגוד לרושם שביקשה התעמולה הרשמית לעורר בישראל, בדיבורים האינ־סופיים על „תשתית המחבלים“, אש"ף לא היה מרוכז מעולם במקום אחד. זהו גוף הפרוש על פני העולם הערבי כולו. אש"ף יתארגן בנקל להמשך פעולתו, אחרי פינוי ביירות.

(2) בוועידת־הפיסגה של ראשי מדינות־ערב בעיר המארוקאית פאס, הועלתה לדיון תוכנית־השלום של הנסיך (כיום המלך) פאהד. תוכנית־שלום זו, המבוססת על הקמת מדינה פלסטינית והכרה בכל המדינות הקיימות במרחב (קרי: ישראל) נוסחה במקורה על־ידי חאלד אל־חסן, עוזרו המדיני של יאסר ערפאת. עם פירסומה, מיהר ערפאת לברך אותה.

אולם בפאס קרה משהו בלתי־צפוי. מדינות־הסירוב הערביות מנעו החלטה בזכות התוכנית. גם בקרב אש"ף עצמו מנעו הסוכנים של מדינות־הסירוב החלטה בזכות התוכנית, ויאסר ערפאת נשאר במיעוט. הוועידה הס־תיממה בלי החלטה. הדיון פשוט נדחה לוועידה נוספת.

בפסוק זה מביע ערפאת בעקיפין את מרידותו על מדינות־ערב, שמנעו את קבלת תוכנית־השלום, אך שלא נקפו אצבע למען אש"ף אחרי שפרצה המלחמה.

לפי הידיעות האחרונות, יש עתה כוונה לכנס את ועידת־הפיסגה מחדש, גם הפעם במארוקו, להמשך הדיון בתוכנית זו. יש להניח כי הפעם ינצל ערפאת את היקרה המוגברת שלו, כגיבור המצור של ביירות, כדי להביא לקבלת התוכנית.

(3) זוהי גישה מפוכחת חדשה. ערפאת רומז כאן שהוא התיישב מן הממשלה האמריקאית, אך שהוא יודע שניתן לשנות את המדיניות האמריקאית אב תשתנה דעת־הקהל בארצות־הברית. ניתן להשיג זאת רק על־ידי הליכה עיקבית בדרך השלום. ולכך מתכוון ערפאת.

(4) זהו אחד הקטעים החשובים ביותר, אף כי הדברים אינם מובנים למי שאינו מכיר את הרקע.

מזה שנים מתנהל בצמרת אש"ף ויכוח מר בין הדו"ר יעצאם סרטאווי ובין כוחות שמאלניים הקשור רים בברית־המועצות, על השאלה: עם מי יש לנהל דו־שיח בישראל? „קו סרטאווי“ אומר שיש לנהל דו־שיח עם כוחות־השלום בישראל המקבלים את זכות הפלסטינים להגדרה עצמית, ובראשם כוחות־השלום הציוניים דווקא. השמאלנים ביקשו לצמצם את הדו־

שוזיה תוצאה מאוחרת של שיחתנו עם ערפאת, שבה הצבעתי על כך שאש"ף נכשל בשינוע דעת־הקהל הישראלית שהוא אכן רוצה בשלום.

ערפאת אינו מדבר כאן על „מחדל הסברתי“, לפי האופנה הישראלית, אלא על מחדל הרבה יותר עמוק ויסודי — אינְקְיִסְטָה קו ברור שיהיה מובן לאזרחי ישראל.

(10) זוהי טענה מקובלת של ראשי אש"ף. היא נאמרה לי כימעט באותן המילים, על־ידי חאלד אל־חסן, בראיון שהעניק לי לפני חודש בניו־יורק.

אשר לעצם ההתנגדות של ערפאת לפעולות־טרור נגד אזרחים, הדבר ידוע למי שמצוי בוויכוחים פנימיים באש"ף. ערפאת אמר לנו דברים דומים. עובדה היא כי ערפאת הוא שהפסיק את פעולות „ספטמבר השחור“, הטיפת המטוסים ומיבצעים דומים.

(11) ערפאת מזכיר כאן בכוונה דווקא את שני הגופים היותר־מתונים במחנה־השלום הישראלי, כדי שלא להשאיר שום ספק כי הזמנתו מכוונת לכוחות השלום הציוניים. „ניו־אאוטלוק“ הוא ירחון בשפה האנגלית, המופיע בתל־אביב, ושבו מיוצגת קשת פוליטית רחבה מאוד, החל ביונים של המערך וכלה באנשי שלי"ו, המועצה הישראלית למען שלום ישראל־פלסטיני (שאותה שיבח ערפאת בשיחה עם קפליוק, מחוץ למיסגרת הראיון הרשמי. הוא גם העלה בה על נס את פעולתו של ח"כ יוסי שריד).

עיצרו! השתצנות הצבאית לא תכניע אותנו!

אני משתוקק להגיד כמה מילים לאלו־מי שנהאלי גבע. למרות חילוקי־הדעות בינינו, אני מעריך את עמדתו המוסרית. ואת החלטתו שלא להשתתף בהתקפה על ביירות. עמדתו האצילית. מקורה בי ערכים היהודיים האמיתיים. השלום יושג בארץ־הקודש למרות היהודה של אותם מנהיגים. הסבורים כי הכוח הברוטאלי הוא העיקרון המנחה היחיד בחיי האומות. אני מזמין את פעילי תנועת שלום עכשיו וניו־אאוטלוק, ואת כל המכירים בזכותנו להגדרה עצמית, לבוא לביירות, כדי לר־אות את ההרס ואת הסבל של האזכר לוסיה (11).

יבוא יום והישראלים יתביישו ויבקשו לשכוח מה שמנהיגיהם הנוכחיים עוללו לעם הפלסטיני במהלך הקיץ הזה של 1982 בלבנון.

צעות חסרות־ההבחנה על ביירות שגרמו במהלך השבוע האחרון ל־500 הרוגים — מזביק כתם בלדימחה על מיצחם של המנהיגים הישראליים.

קפריזוק: האם הערכת את עמדותיהם של תושבי השטחים הכבושים במהלך המלחמה?

ערפאת: הפלסטינים שבמולדת, החל בבסאם אל־שכעה ועד כרים ח'לף, דרך אליאס פרג' וראשד אל־שאווה וכמה אחרים. הוכיחו את נאמנותם למטרות של עצמנו גם בתנאים קשים.

קפריזוק: ולבסוף, מה יש לך לומר לישראלים?

ערפאת: מתוך המצור שבו אני מצוי, אני פונה אל החיילים הישראליים ואל האזרחים הפשוטים, ואני אומר להם:

עמדתנו לישראלים. לא הבינונו את המנִי טליות הישראלית. יותר מכך, לא הייתה לנו היכולת המתאימה בתחום ההסברה. כדי להעביר את רעיונותינו לתושבי ישי ראל (9).

קפריזוק: והפעולות שכווננו נגד האזרחים הישראליים?

ערפאת: מבחינה פוליטית ואידיאולוגית, אני הייתי תמיד נגד סוג זה של פעולות. הבנתי אומנם את מניעיהם של אותם פלסטינים מיואשים, שפנו לשיטות כאלה, אך אני עצמי התנגדתי להן תמיד. אני אומר לך זאת בתוקף מעמדי כיו"ר אש"ף וכמנהיג המהפכה הפלסטינית. צריך גם להדגיש כי במיקר רים מסויימים, כמו במינכן. במעלות ובמלון סבוי, אפשר היה למנוע את מותם של אזרחים תמימים. אילו היו הישראלים נוצרים את אישם (10). מה שבגין ושרון עשו במהלך המלחמה בלבנון — הנפִי

המאבק המזוין שוב אינו מהווה את הדרך היחידה. נאמרו דברים רבים בקשר לאמנה זאת, וניסו לפרשה בצורה מגמתית. כדי לשים קץ לפרשנויות המעורפלות. אני מציב היום לכנס אחרי המלחמה סימפוזיון שהשתתפים בו יהיו הוגי דעות פלסטיניים, ישראלים וערביים כדי לחקור את הבטיחות עד לשורשיהן, ולהגיע למסקנות. סימפוזיון כזה יוכל להתכנס במקום כלשהו באירופה. תחת הסתוו של אירגון או מילפגה פוליטית שייבחרו בהסכמת הצדדים (7).

אצל הפלסטינים קיימת התפתחות בהבנת השינויים המתחוללים בשנים האחרונות. איננו קפואים בעמדות בלתי־משנות. בגין הוא זה שהינו מאובן לחלוטין (8).

קפריזוק: האם אתה כבור שעשית גם שגיאות במשך שנות הסיכסוך?

ערפאת: כן. לא ידענו להסביר את